

SCANNED

BYDEL GAMLE OSLO			
Saksnr.	11/1268		
Dato	12 OKT 2001		
Prosjekt	SIGI		
Saks nr.	011.4	Dok.nr.:	1
Ansvarlig		Sign.	

Til

Bydel Gamle Oslo

Undertegnede viser til at Bydel Gamle Oslo inviterer til å sende inn navnforslag på gater, veier, plasser m.fl. (ref. Østbyen 05.10.2011)

Vi tillater oss å foreslå at den plassen som dannes ved krysningen av Konowsgate og Ekebergveien som sammen med inngangen til Alnafetgate, (kirke-)bygget til den tidligere Norske Episkopale kirke, den etablerte lekeplassen og møtet mellom gammel og nye bebyggelse, som danner et tydelig og markert byrom, kalles:

Anne Brannfjells plass

Begrunnelsen fremgår av vedlagte som tydeliggjør Anne Brannfjells tilhørighet til denne delen av Gamlebyen.

Med vennlig hilsen

Tove Heggen Larsen/Ronald Bye

Ekebergveien 3J
0192 Oslo
Mob; 908 99 215

Anne Brannfjell

Nedståede er hentet fra:

“Anne Brannfjell – signekonenes dronning” Foredrag av Berit Øyseth Bakken i BLFs møte 21.01.1999 (<http://eikaberg.org/annabrann.htm>)
http://no.wikipedia.org/wiki/Anne_brandfjell

Anne-Marie ble født i Vardal ved Gjøvik og lært opp av av kloke folk fra hjemtraktene som Elseby den trollkyndige fra Vardal og Vis-Knut fra Gausdal. Senere fikk hun også lære av Beret Kampen i Christiania. I 1841 kom hun til Christianias forstad Oslo i Aker Prestegjeld (dagens Gamlebyen i Oslo) som pike (hushjelp) hos gullsmed og juveler Hermann Øiset. Hun fikk to uegtefødte sønner med denne sin husherre som forøvrig ikke hadde barn i sine to ekteskap. I 1849 giftet Anne-Marie seg med gråstensmurer Christen Evensen. De nygiftet bosatte seg på husmannsplassen Ekeberglien under Ekeberg gård i Aker kommune. Bruket lå ved Brannfjell - derav navnet "Anne Brannfjell" på folkemunne. Anne og Christen fikk en sønn og to døtre. Rundt 1870 flyttet de ned i Ekebergskrenten rett utenfor bygrensen av 1859. Først finner vi henne i huset som i dag bærer adressen Ryenbergveien 5, noe senere er hun flyttet til Gravergata, eldre navn på vestre del av dagens Konows gate (23) også dette nederst i Ekebergskrenten. Her bodde og virket hun de siste tiårene av livet.

Anne vant stort ry som signekone og legeråd allerede mens hun bodde i Ekeberglien (Brannfjell). Signekonene brukte magiske ritualer, som var en levning fra Middelalderen, Signingen, som gjerne hadde et religiøst innhold, skulle jage bort de onde makter, som hadde påført sykdommen, og påkalle Guds hjelp til helbredelse!

Anne brukte også måling med ulltråd--fra isse til fot, og mellom håndflatene, for å stille diagnosen. Så skulle ulltråden av og til brukes rundt den syke legemsdel til behandling. Støping ble også tradisjonelt brukt av signekonene til å stille diagnosen. Støpingen besto i at man varmet opp en blyklump til den smeltet og helte det flytende blyet opp i en kopp med vann. Blyet ville da anta merkelige former som skulle hjelpe til med å stille diagnosen. Dette magiske ritualet var virkelig middelaldersk, så man kan undre seg over at hun ville benytte dette! Men slik hadde de kloke koner gjort i uminnelige tider, så det var kanskje også forventet av dem som oppsøkte signekonene, at slik skulle det være! Denne middelalderske tradisjon brukte Anne, men hun hadde alltid rasjonelle råd å gi i tillegg, og det var selvsagt disse som gjorde henne kjent og søkt, fordi hun hadde hjulpet så mange. Slikt ryktes nok også den gang! Vanligvis foreskrev hun et medikament, gjerne urter, som hun både samlet selv, eller kjøpte på apotek.

Hva var det så folk oppsøkte Anne for? Dette vet vi faktisk noe om. Det var først og fremst for å søke hjelp for det som på folke-munne ble kalt svekk eller Engelsk syke. Navnet Engelsk syke fikk sykdommen fordi den først ble beskrevet i England i det 1800 århundre sammen med fremveksten av de store industribyene. Engelsk syke eller Rakitt, som er den medisinske betegnelsen på sykdommen hadde en voldsom økning i forrige århundre. Det var en sammenheng mellom urbaniseringsprosessen, industrialiseringen og smoggen, industrirøyken, som lå tung over byene store deler av året, og en stadig voksende bybefolkning med dårlig råd og dårlig ernæring. Vi vet i dag at rakitt er en mangelsykdom, og skyldes mangel på Vit.D. Vitaminenes betydning var ikke kjent den gang. Rakitt - "svekk".

Anne hadde et skarpt blikk for symptomene på Raktitt eller "svekk" som hun kalte det. Rakitt var i vesentlig grad en bysykdom, med tallrike ofre i de store byer, også i Kristiania. De tidlige sympt. på Eng.s. Rakitt ,var at barnet virket slapt, utilfreds, at det sov og skrek mye, og ikke greide å sitte oppreist. Folk flest - bare ikke legene- hadde et skarpt blikk for alle tidlige tegn på Engelsk syke! En sykdom man fryktet. Legene hadde undervurdert hyppigheten av sykdommen. Først når sykdommen var kommet så langt at den ga tydelige forandringer i benbygningen, var de villige til å stille diagnosen Rakitt.

Signekjærringene i Kristiania og deres publikum, har faktisk vært snarere til å oppfatte at de to begrepene er identiske, de bruker nemlig Svekk og Engelsk syke om hverandre!! Folk har fra gammelt av, vært fortrolige med at Svekk hørte inn under "de kloke koners" virkefelt. Folk var lite villige til å gå til lege med den. Legene har aldri vært flinke til å stille diagnosen Rakitt.

En av informantene i Inge Torstensens magisteravhandling, som var med i Nasjonalforening-ens minne konkurranse, forteller om det Anne foreskrev som medisin mot Svekk: Finknust eggeskall, urter og tran med jerndråper i, dessuten være mye ute i frisk luft og sol. Alt dette er meget rasjonelle råd! Først i 1930 årene, etter at vitaminenes betydning var kjent, og at Rakitt kan forebygges med 1ss. tran daglig, for å dekke behovet for D-vitamin, er dette allment kjent. Sollyset danner også vit. D i huden! Anne brukte også igler og koppsetting. Brukt i folkemedisinen på bygdene. Dette ble vanligvis ikke brukt av signekjærringene, men Anne brukte dette.

Anne ble også oppsøkt av folk med andre plager: vonde knær, kjertelsykdommer, hudsykdommer, eksem og håravfall. 11 av 13 pasienter i Kristiania, gikk til Anne, så det sier litt om hennes popularitet. Vi vet at Anne brukt mye urter, som hun selv samlet, noe kjøpte hun. I dag støtter ny planteforskning naturmedisinske erfaringer, og kan ved sikre analysemetoder bekrefte det folkemedisinen visste ved erfaring, men ikke kunne bevise.

Hun hjalp mange lidende mennesker, der hvor skolemedisinen den gang ikke hadde noe å stille opp med. Hun må ha hatt et usedvanlig blikk for å stille riktig diagnose og helbrede sykdom, på grunnlag av sine observasjoner, sundt folkevett, og hva pasientene fortalte. Det har vært sagt om henne at pasientene følte en egen ro og trygghet i hennes nærvær, og selv utstrålte hun en naturlig selvsikkerhet, ro og verdighet. En gang behandlet hun en mann som alle trodde var død. Hjertet hadde stoppet å slå, men det lyktes likevel Anne å få liv i ham igjen. Hun var snill og gavmild, og tok aldri betaling av pasientene. De fikk gi henne det de selv syntes de kunne.

Anne ble også gjort til hovedfigur i vår eneste norske kvakksalverroman: "Anna Brannfjell, eller hvad den vise kvinde alene visste" av Jon Flatabø. Som materiale for en sosiologisk studie av miljøet i Ekeberg, og de sosiale holdninger omkring en " klok kone", er dette et uforlignelig verk. Forfatteren Jon Flatabø skrev et forord til boken, hvor han forteller oss hvilke interesser han ønsket å tjene ved denne boken. Det er kontrasten mellom det folkelige og det lærde. Jon Flatabø ser i Anne Brannfjell et bevis på at det ikke alltid er utdannelse og skoloring som gir dyktighet; det finnes evner, en merkelig kombinasjon av erfaring og en nådegave som kan lede til det samme. Av noen ble hun betraktet som en heks eller exorsist. Det var hun vitterlig ikke. Anne hadde fått en nådegave-et spesielt talent til å hjelpe syke. Hvor mange av de lærde, som fordømte hennes virksomhet, visste noe som helst om henne? Jon Flatabø har sett viktige grunner for det faktum at "den kloke kone" kunne opprettholde sin sosiale funksjon i et byområde av mer eller mindre selv lærte og ulærde, men gruppebevisste mennesker med små midler! Et område i byen hvor alle kjente alle, et område med

enestående sosial stabilitet. Anne Brannfjel med sitt ry, er et bevis på at utdannelse ikke er eneste vei til lærdom og suksess.

Anne Brannfjell døde i en alder av 90 år i Konowsgate 23 (Gravergaten) den 2. januar 1905 og ble begravet på Oslo kirkegård (Gamlebyen) den 9. januar. Hennes grav på Oslo kirkegård (Gamlebyen) er slettet. Men i juni 1998 ble det avduket en minnetavle over Anne Brannfjell i Ekeberglien (Brannfjell), husmannsplassen hun bodde på en del år (ved den nordligste av Sanitetsforeningens hytter på Ekebergsletta).

Astrid Bredeesen

Fra: Ronald Bye [ronald.b@online.no]

Sendt: 11. oktober 2011 14:43

Til: Postmottak ADM

Kopi: Tove Heggen Larsen

Emne: Navneforslag

Vedlegg: Anne Brannfjell.docx

Med henvisning til oppfordringen om navneforslag på gater, veier, plasser, torg etc., oversender vi vedlagte.

Med vennlig hilsen

Tove Heggen Larsen/Ronald Bye

BRANN ET

Astrid Bredesen

Vedlegg

Fra: Ronald Bye [ronald.b@online.no]
Sendt: 13. oktober 2011 10:26
Til: Postmottak ADM
Kopi: Tove Heggen Larsen
Emne: Navneforslag

11/1268-1

011.4

Vedlegg: Anne Brannfjell bilde.docx

I tillegg til oversendelsen med forslag på Anne Brannfjells plass, oversender vi et bilde som Historielaget har sendt oss, og som bekrefter personens tilknytning til området.

Med vennlig hilsen

Tove Heggen Larsen/Ronald Bye

(Utdrag fra beskrivelsen av Konowsgate 25)

I 1890-årene (og lenge etter) var det en kolonialforretning i hovedhusets første etasje, drevet av familien Øiseth. Den berømte Anna Brannfjell bodde også her – hun var oldemor til Ørnulf Øiseth, kjent folkedanser, som vokste opp her. Bildet nedenfor er fra 1894 – og viser familien Øiseth med tjenestepiker og butikkbetjeningen; Anna Brannfjell står foran til høyre med skaut og høyre hånd på livet. Som man ser av bildet er det mange detaljer på dagens hus som er forskjellige, men det stilistiske preget er bevart.

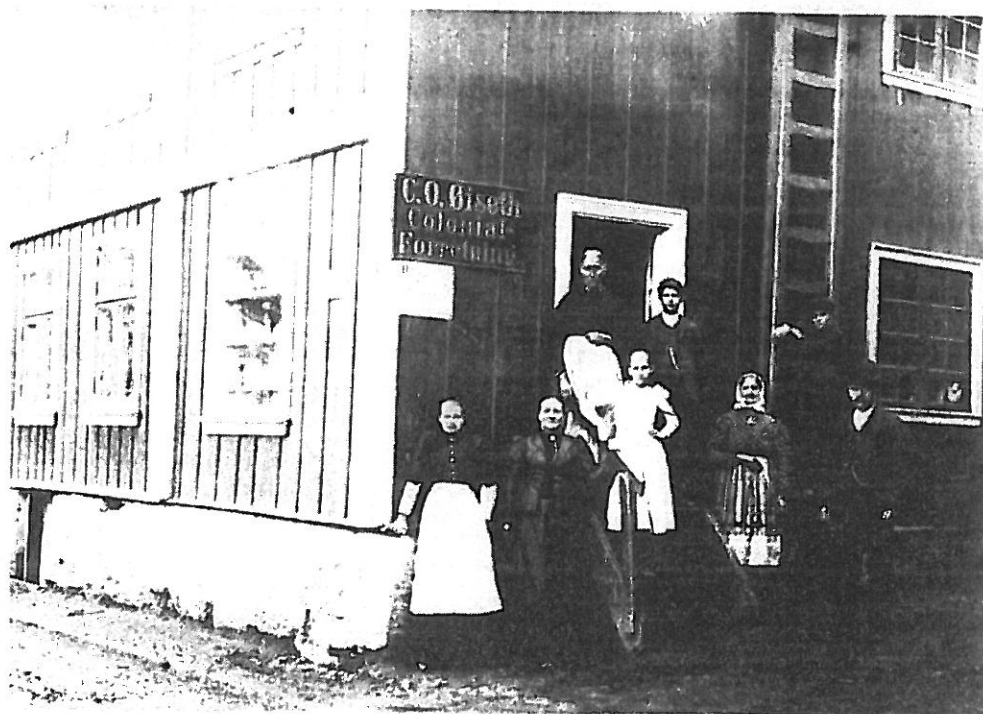

Foto utlånt av Ørnulf Øiseth